

GEEN NIEUWE PROJECTEN ZONDER ECHTE INSPRAAK

VEROVER
DE STAD

PVDA

antwerpen.pvda.be

SOCIAAL

RECHTVAARDIG

ACTIEF

12. DEMOCRATISCHE STAD

STANDPUNT

We leven in Antwerpen met meer dan een half miljoen inwoners samen. De toekomst van onze stad is niet alleen een zaak van negen schepenen, laat staan van enkele bevriende vastgoedmakelaars, maar wel van ons allemaal. Hoe meer bewoners betrokken worden bij het beleid van onze stad, hoe groter de collectieve kennis, ervaring, capaciteit en draagkracht. Inspraak en participatie verbeteren het samenleven. En ze zijn essentieel, want iedereen moet meetellen. Mensen uit alle lagen van de bevolking, ook wie in de samenleving doorgaans onzichtbaar blijft, moet opgezocht, geïnformeerd en betrokken worden.

WAT WE WILLEN

EEN. MAAK INFORMATIE OVER HET REILEN EN ZEILEN VAN DE STAD VOOR IEDEREEN TOEGANKELIJK

- Inspraak en participatie beginnen met informatie. De toegang tot informatie over het reilen en zeilen van de stad moet voor alle inwoners gegarandeerd worden.
- *Open source* online platformen van de stad kunnen alle info groeperen. Deze platformen moeten in handen van de gemeenschap zijn en blijven.
- We voorzien gratis wifi in de hele stad. Er moeten openbare plaatsen zijn waar je gratis en onbeperkt online kan gaan.
- Een deur-aan-deurinfoblad en specifieke informatiedragers zijn nodig om alle inwoners van Antwerpen, jong en oud, sinjoor en nieuwkomer, te bereiken.

TWEE. GEEN NIEUWE PROJECTEN ZONDER ECHTE INSPRAAK

- Inspraak en participatie kunnen niet zonder informatie en interactie. Interactie vraagt openheid en flexibiliteit van het beleid en van de administratie.
- Met de technologische middelen van vandaag kan de stad via online platformen gemakkelijk en objectief allerlei bevestigingen, peilingen en stemmingen organiseren.
- De stad heeft openbare ontmoetingsruimtes nodig, gericht op informatie, uitwisseling, inspraak en participatie. Dat kunnen vaste ontmoetingsruimtes zijn of pop-ups in functie van bepaalde projecten.

DRIE. EEN STERK MIDDENVELD

- Wij willen een stad op mensenmaat. Die bouwen we op van onderuit, met alle inwoners, doordat mensen zich inzetten, samenwerken, participeren en actievoeren als het moet.
- De stedelijke overheid moet het middenveld ondersteunen. Een sterk ontwikkeld middenveld doet de democratie opleven.

VIER. MAAK VAN DE GEMEENTERAAD EEN DEMOCRATISCH DEBATORGAAN

- De gemeenteraad moet ernstig genomen worden. Beslissingen moeten er echt voorliggen. Alle problemen en uitdagingen moeten er ter bespreking op tafel liggen.
- De gemeenteraad moet openstaan voor vragen en adviezen uit andere raden en van burgers. Die moeten daar ook toe uitgenodigd worden. En een ‘vragenuurtje’ moet voorzien worden.
- Contracten tussen stad en privébedrijven zijn openbaar te raadplegen. In autonome gemeentebedrijven horen de oppositie, personeel en inwoners vertegenwoordigd te zijn.

VIJF. BINDENDE REFERENDA VOOR DIRECTE DEMOCRATIE

- De PVDA ijvert ervoor dat een bindend referendum wordt gehouden als vijfduizend Antwerpenaren erom vragen. De initiatiefnemers bepalen daarbij de vraagstelling, er is geen opkomstdrempel.

VISIE

EEN. MAAK INFORMATIE OVER HET REILEN EN ZEILEN VAN DE STAD VOOR IEDEREEN TOEGANKELIJK

Inspraak en participatie beginnen met communicatie en informatie bestemd voor alle inwoners van de stad. Zonder deze kan je onmogelijk iedereen betrekken. Onderzoeker Eric Goubin schrijft in het maandblad van de Vlaamse Vereniging van Steden en Gemeenten (VVSG): ‘Gemeentelijke communicatie is de belangrijkste overheidscommunicatie. Van alle overheden hebben burgers het meest vertrouwen in de lokale overheid. Tegelijk speelt het gevoel van nabijheid.’ Goubin voegt eraan toe dat er twee topkanalen zijn: de website en het informatieblad, zij bereiken drie kwart van de inwoners. Toen het huidige stadsbestuur aantrad, besloot dat om in te zetten op digitale communicatie en het maandblad *De Nieuwe Antwerpenaar* verdween. Het stadsbestuur richtte zich in zijn communicatie veel meer tot rijkere inwoners en bezoekers. De campagne *In Antwerp we speak diamond* illustreert dat. Heel wat gewone inwoners worden gepasseerd of zelfs geschoffeerd. Tekst- en beeldmateriaal met ook allochtone inwoners is er nauwelijks. De affichecampagne *Graag traag in onze straat* over verkeersveiligheid op de Turnhoutsebaan met alleen maar witte mama’s en kinderen was daar een triest voorbeeld van.

Voor alle inwoners moet er de garantie zijn dat ze toegang hebben tot de info over het reilen en zeilen van de stad. *Open source* online platformen – waar iedereen samen aan kan werken onder supervisie van de stad – kunnen die info groeperen. Ze moeten in handen van de gemeenschap zijn en blijven. Wij willen gratis wifi bieden in de hele stad. Wij dringen aan op openbare plaatsen waar je gratis en onbeperkt online kan gaan. In hoofdstuk 15 van dit programma, *Slimme stad*, gaan we in op de mogelijkheden die dat biedt.

We pleiten voor de herinvoering van een informatieblad en voor stadsinfo op specifieke dragers, zodat alle inwoners van Antwerpen, jong en oud, sinjoor en nieuwkomer, bereikt worden.

TWEE. GEEN NIEUWE PROJECTEN ZONDER INSpraak

Meer dan drie kwart van de Antwerpenaren die deelnamen aan de Grote Bevraging, schaaft zich achter de stelling ‘voor de beslissing van nieuwe projecten moet de stad échte inspraak organiseren’. De inwoners van onze stad willen inspraak. Dat is logisch en goed. ‘De burgers zelf weten gewoonlijk het best wat hun behoeften zijn en kunnen oplossingen of middelen appreciëren om deze behoeften te bevredigen. Ze kunnen ook zelf oplossingen aanreiken, zowel in de vorm van suggesties of creatieve ideeën, als van concrete

acties', besluiten VUB-onderzoekers in het boek *De humane stad*. Die burgerbijdrage kan effectief het verschil maken. Want, zo gaan de onderzoekers verder: 'Op die manier gaan de burgers zelf actief participeren in het beheer van hun gemeente. Aldus krijgen ze het gevoel dat ze wonen in een stad op maat van de mensen, en niet alleen van de bureaucratie, economie, technologie, of politiek.'

De technische mogelijkheden om iedereen te raadplegen en te betrekken, zijn vandaag eindeloos veel groter dan vroeger. Met de sociale media en de smartphone volstaat een druk op een knop om je mening te geven. Als *open source* publieke stadsplatformen alle info bijeenbrengen, is interactie mogelijk. Die platformen moeten voor iedereen toegankelijk zijn. Ze horen in handen van de gemeenschap thuis, niet in handen van een of ander privébedrijf dat vroeg of laat informatie kan achterhouden of alleen tegen betaling vrijgeven.

Digitale platformen bereiken niet iedereen. Daarom zijn ook openbare ontmoetingsruimtes nodig. Ontmoetingsruimtes waar je niets moet consumeren, maar wel van alles aangeboden krijgt: boeken, kranten, internet, televisie, kleine optredens, debatten, administratieve diensten... Waar je kennis kan uitwisselen en inspraak en participatie kan organiseren. Zulke ontmoetingsruimtes organiseren we het best per wijk, mogelijk met een aanvullend buddysysteem dat mensen actief opzoekt en uitnodigt om naar de plaatselijke ontmoetingsruimte te komen. Zo betrekken we ook de vele mensen die vandaag al te veel op zichzelf zijn aangewezen en die vereenzaamd zijn.

Dat alles kan natuurlijk alleen maar slagen als beleidsvoerders openstaan voor inspraak. De voorbije periode hebben we gezien dat de wil tot inspraak meer dan eens botste met de Antwerpse schepenen. Zo sprak schepen Rob Van de Velde dreigende taal tegen verschillende individuen en actiegroepen in belangrijke bouwdossiers.

Dat staat in schril contrast met hoe het schepencollege in het district Borgerhout te werk ging en gaat. 'Het eerste punt in het bestuursakkoord was dat we echt op een interactieve manier willen besturen,' zegt Zohra Othman, PVDA-schepen in Borgerhout. 'We willen de bevolking sterk betrekken bij onze plannen. We willen dat de mensen mee zoeken naar oplossingen. We bespreken de problemen van de straat in de raad. Met het bestuur willen we die problemen ter harte nemen en ons beleid daarop afstemmen om er dan mee terug te gaan naar de straat.' Die oriëntatie heeft het districtsbestuur vanaf dag één gevolgd: al in de eerste weken volgden bijvoorbeeld vier wijkvergaderingen over het Borgerhoutse bestuursakkoord.

DRIE. EEN STERK MIDDENVELD

In *De Franken Teut*, het stadsmagazine van de PVDA, schreef PVDA-gemeenteraadslid Peter Mertens: 'Vooruit met de stad, en vooral met alle inwoners van de 62 wijken, en niet alleen met de allerrijkste sinjoren. Wij willen een stad op mensenmaat. Dat kan maar door druk van onderuit. Als mensen zich inzetten, samenwerken en actievoeren als het moet. In de wijken, op de werkvloer, bij het stadspersoneel, in de haven...'

Een sterk middenveld is belangrijk voor deze democratie-van-onderuit, omdat het allerlei groepen betreft, omdat het mensen versterkt, omdat er kennis samengebald zit... Een brede en diepe democratie kan niet zonder een goed ontwikkeld middenveld. Van actiegroepen tot vakbonden, van vrouwenorganisaties tot buurt- en natuurverenigingen: zij zijn een essentiële schakel in het democratische proces. Ze vormen de buik van de samenleving waar het debat wordt georganiseerd en mensen samenkomen. Ze kunnen mee de agenda bepalen en meningen helpen vormen.

Het stadsbestuur ondermijnt het middenveld met een beleid dat bespaart op werkingsmiddelen van allerlei organisaties en een beleid dat bepaalde diensten commercialiseert die door deze organisaties worden geleverd.

In juni 2013, als het stadsbestuur aankondigt dat het zwaar zal besparen in de jeugdsector en de sociale

sector, plant het Antwerps platform van sociale middenveldorganisaties een manifestatie op de Groenplaats. 'Deze actie is de beste manier om te solliciteren naar besparingen,' zo dreigt bevoegd schepen van Sociale Zaken Liesbeth Homans (N-VA). Een niet mis te verstane boodschap: wie in actie komt, solliciteert voor extra besparingen.

VIER. MAAK VAN DE GEMEENTERAAD EEN DEMOCRATISCH DEBATORGAAN

PVDA-gemeenteraadslid Mie Branders vertelde in *De Franken Teut*: 'Ik zat twaalf jaar in de districtsraad van Hoboken. Ik kende dus al iets van het reilen en zeilen van zo'n raad. Maar dat de gemeenteraad zoveel meer cinema zou zijn, daar verbaas ik mij nog iedere zitting over. Het stadsbestuur neemt alle beslissingen al op voorhand, licht de pers in... en dan mag de gemeenteraad in een door het bestuur geregisseerde film optreden. Ik zou graag een echt debat hebben, waarin werkelijk over keuzes wordt gediscussieerd.'

Mohamed Chebaa, eveneens gemeenteraadslid voor de PVDA, bevestigt dat: 'In de gemeenteraad is het een eindeloos getetter en dan nog in de eerste plaats vanwege de schepenen.' Mohamed is elektricien in de haven: 'Wij hebben wel al heel wat ter sprake gebracht. We zijn een klankbord voor de dagelijkse problemen van ons, werkende mensen. Op 't Schoon Verdiep weten ze daar dikwijls niks vanaf.'

Het zou toch voor zich moeten spreken dat het stadsbestuur de gemeenteraad ernstig neemt en niet als een 'geregisseerde cinema' beschouwt?

Het stadsbestuur moet ook de publieksdeelname aan de gemeenteraad beter organiseren, met voldoende publieksplaatsen, betere streaming enzovoort.

Ook de verslaggeving moet beter, en online gezet. Vandaag wordt van de Antwerpse gemeenteraad gewoon geen schriftelijk verslag gemaakt, noch van de voorbereidende commissies.

Adviezen van districtsraden, van senioren- of jeugdraden enzovoort moeten ernstig genomen worden. Behandelt de gemeenteraad zaken die betrekking hebben op bepaalde wijken of op bepaalde groepen, dan moeten de betrokkenen (raden en burgers) uitgenodigd worden.

We pleiten ook voor een 'vragenuurtje' waarbij burgers en actiecomités met vragen en voorstellen voor de dag kunnen komen.

Wij willen volledige openbaarheid. Alleen welbepaalde dossiers - specifieke en concrete bedreiging van de openbare veiligheid, en individuele personeelsdossiers kunnen daar buiten vallen. Door de trend naar meer autonomie en privatisering van stadsdiensten, gaat de openbaarheid achteruit. Het kan niet dat contracten tussen de stad en privébedrijven zagezegd om concurrentiële redenen de openbaarheid beperken. Informatie achterhouden fnuikt het democratische debat.

Peter Mertens, die namens de PVDA zetelde in de raad van bestuur van het Havenbedrijf, bracht uit dat de wettelijk opgelegde boetes ter waarde van 52 miljoen euro aan multinationals DP World en PSA werden kwijtgescholden. Daarop werd de PVDA uit de raad van bestuur gezet. De PVDA verdedigt dat de voltallige oppositie haar plaats heeft in het Havenbedrijf. De PVDA streeft ook naar 'burgerbedrijven 3.0' die in hun bestuur ook werknemers en inwoners opnemen (zie hoofdstuk 7, *Stad zonder graaiers*).

VIJF. BINDEnde REFERENDA VOOR DIRECTE DEMOCRATIE

De PVDA ijvert ervoor dat een bindend referendum wordt gehouden als vijfduizend Antwerpenaren dat vragen. De initiatiefnemers bepalen daarbij de vraagstelling, er is geen opkomstdrempel.

Referenda dwingen politici tot de gezonde reflex om hun politieke keuzes direct aan de basis te verantwoorden. Maar misschien is de belangrijkste winst wel dat het publieke debat voor iedereen opengesteld wordt. De democratie krijgt adem en treedt buiten de muren van de gemeenteraad. De discussie gaat

spelen in de wijken, bij de bakker en de kapper. Op de dag van het referendum bepalen we heel praktisch: deze richting gaat het beleid uit.

Het bindend karakter ervan moet ervoor zorgen dat het referendum werkelijk een stap is naar democratie. Vandaag kan een beleid al te gemakkelijk een referendum negeren. Nee is nee en ja is ja, en daarmee uit. Er mogen geen opkomstdrempels worden ingesteld. Wie niet deelneemt, geeft zijn mandaat aan wie wel deelneemt. Zonder opkomstdrempel vermijden we ook boycotacties: een te klein aantal stemlokalen, een oproep van het beleid om niet te stemmen enzovoort. Wie met veel handtekeningen een referendum uitlokt, moet de vraagstelling ervan kunnen bepalen. Nu legt de gemeenteraad nog vast waar het referendum exact om draait. Daardoor kan je een referendum al verliezen nog voor de stemming. Wel een goed idee is: ambtenaren ter beschikking stellen die initiatiefnemers van een referendum eventueel helpen bij een goede formulering.